

Universitatea ”Ștefan cel Mare” din Suceava
Școala Doctorală de Științe Socio-Umane

REZUMATUL TEZEI DE ABILITARE

***CERCETARE PRIVIND IDENTIFICAREA ȘI EVALUAREA
FACTORILOR DETERMINANȚI ÎN CREȘTEREA CALITĂȚII
RAPORTĂRII INTEGRATE***

Comisia de Științe Economice și Administrarea Afacerilor
Domeniul de Abilitare: Contabilitate

Candidat: Ciubotariu Marius-Sorin – Doctor din anul 2015 –
Diplomă de Doctor în Domeniul: Contabilitate

SUCEAVA, 2021

REZUMAT

Teza de abilitare intitulată „CERCETARE PRIVIND IDENTIFICAREA ȘI EVALUAREA FACTORILOR DETERMINANȚI ÎN CREȘTEREA CALITĂȚII RAPORTĂRII INTEGRATE” prezintă rezultatele profesionale și de cercetare obținute din activitatea științifică și didactică, în domeniul „Contabilitate”. În prima parte a tezei, sunt analizate principalele concepte cheie din literatura de specialitate internațională care influențează și impun raportarea integrată (RI) ca un instrument util și de optimizare a comunicării entității raportoare cu părțile interesate. În acest sens, au fost supuse analizei bibliometrice și statistice informațiile nefinanciare legate de dimensiunea socială, de mediu și economică care definesc RI, informații care în funcție de valență și de magnitudine pot contribui la creșterea calității RI și la deschiderea de noi direcții de cercetare în vederea asigurării sustenabilității afacerilor. În partea a doua a tezei sunt prezentate proiecțiile de dezvoltare ale carierei profesionale, respectiv în activitatea de cercetare și predare, dar și posibilitățile de concretizare și atingere a obiectivelor stabilite.

Partea introductivă a tezei prezintă motivația elaborării acestui demers, pe domeniul științific „Contabilitate”, parte a domeniului fundamental „Științe economice și administrarea afacerilor.” Tot în această secțiune sunt expuse succint cauzele care ne-au determinat să abordăm această temă, mai concret nevoia de aflare a unor răspunsuri fiabile cu privire la schimbările care vor interveni în viitorul apropiat în procesul de relaționare dintre o entitate economică și părțile interesate. În acest context, RI a devenit un sistem de raportare complex, care s-a impus recent și care a reușit să stimuleze interesul companiilor conștiente de importanța responsabilității sociale în actualul context economic. În acest sens, evaluarea calității RI în vederea determinării relației de cauzalitate cu nevoia sustenabilă de informații financiare capabile să răspundă la cel mai înalt nivel cerințelor părților interesate, a devenit esențială pentru orice entitate raportoare listată la o bursă care operează pe o piață reglementată.

Partea introductivă este urmată de secțiunea dedicată realizărilor științifice, unde sunt prezentate principalele direcții de cercetare abordate care au stat la baza realizării acestei teze și anume: (1) *Cartografierea tendințelor în cercetarea privind raportarea integrată. O abordare fundamentată pe metoda clusterelor*; (2) *Analiza de sensibilitate bivariațională a factorilor determinanți în creșterea calității raportării integrate*.

Capitolul I, intitulat: *Cartografierea tendințelor în cercetarea privind raportarea integrată. O abordare fundamentată pe metoda clusterelor* are drept scop identificarea relațiilor de dependență și de independență dintre variabilele cu rol determinat în analiza bibliometrică a literaturii de specialitate cu topicul RI, sustenabilitatea afacerii și CSR. În vederea atingerii scopului propus, au fost stabilite următoarele obiective principale și anume: realizarea unei analize bibliometrice cu ajutorul metodei clusterelor privind lucrările științifice publicate pe platformele Web of Science (WoS) și SCOPUS, având topicul amintit anterior; identificarea corelațiilor dintre conceptele cheie care stau la baza sustenabilității afacerii, dar care sunt încă neabordate sau puțin cercetate până în prezent, însă care aduc un plus de valoare relevant în dezvoltarea sustenabilă a modelelor de afaceri. *Rezultatele obținute* sunt concretizate în elaborarea unui model statistic de evaluare a frecvenței și a legăturilor existente între conceptele cheie cel mai des utilizate în cadrul lucrărilor analizate, precum și de identificare a nișelor de cercetare rămase încă neexplorate cu privire la topicul menționat, însă din perspectiva clusterelor mai slab fundamentate. Rezultatele obținute pot fi deosebit de utile cercetătorilor care doresc să dezvolte noi abordări ale cercetărilor legate de RI, sustenabilitate și CSR, deoarece cu ajutorul modelului statistic elaborat în cadrul acestui capitol se pot identifica cu ușurință și cu certitudine legăturile dintre variabilele cheie care influențează semnificativ cele trei concepte.

Capitolul II, intitulat: *Analiza de sensibilitate bivariațională a factorilor determinanți în creșterea calității raportării integrate* are drept scop monitorizarea sensibilității preferinței părților interesate pentru *integrated reporting quality* (IRQ) în funcție de sectorul de activitate al companiilor raportoare. Pentru atingerea acestui scop, ca obiectiv principal ne-am propus elaborarea unei analize de sensibilitate, utilizând cei mai relevanți indicatori financiari și nefinanciari solicitați de stakeholderi și ajustați de factorii determinanți în IRQ, cum ar fi capitalul social, natural, uman și intelectual. Pentru a putea realiza acest obiectiv au fost stabilite 10 sub obiective de cercetare dintre care cele mai importante vizează: relația dintre cota de piață și RI; importanța eficienței resurselor atrase de o firmă în determinarea preferinței pentru RI; evaluarea gradului de independență financiară și relația de congruență a acestui indicator cu aplicarea RI; etc. Cercetarea s-a axat pe studiu observațional, consolidarea bazelor de date și analiza statistică a trendului indicatorilor economici agregați raportați prin intermediul RI și selectați în concordanță cu obiectivele cercetării în baza cărora s-a aplicat pe paliere valorice un algoritm de calcul al seriilor dinamice.

Rezultatele obținute în *capitolul 2* constau în conceptualizarea unui model de evaluare a calității RI în funcție de o serie de date financiar-contabile (cifra de afaceri; total datorii necurente; capital propriu; număr salariați; valoarea activelor intangibile; goodwill; profitul curent și profitul reportat; ROIC; ROE; rentabilitatea financiară și rentabilitatea comercială brută) preluate din situațiile financiare ale companiilor care aplică RI conform standardelor GRI, dar și de informații nefinanciare culese din rapoartele de sustenabilitate ale acelorași companii (mai exact, capitalul uman, capitalul social, capitalul intelectual și politicile de mediu). Modelul econometric dezvoltat poate fi

de un real folos pentru toate categoriile de părți interesate, acesta oferindu-le posibilitatea de a evalua sustenabilitatea businessului acestor companii într-o manieră mult mai sigură.

Tot în această arie tematică, începând cu anul 2015 (anul obținerii titlului de doctor în domeniul Contabilitate) și până prezent, am elaborat și publicat următoarele lucrări științifice:

- 3 cărți în calitate de coautor, din care un tratat de Bazele contabilității elaborat în colaborare cu ceilalți colegi din departamentul de contabilitate și care a fost publicată la Editura Accent, Cluj-Napoca; un studiu privind *Politicile și practicile contabile aplicate în sectorul de acvacultură și piscicultură*, publicată în anul 2019 la Editura Universității „Ștefan cel Mare”; și o carte privind *Posibilitățile de dezvoltare a antreprenoriatului în rândul persoanelor cu handicap*” Editura Universității „Ștefan cel Mare”, anul 2019.
- 6 articole în jurnale cotate Web of Science, toate cu scor relativ de influență mai mare de 0,15 și cu factor de impact nenul, dintre care 3 în Core Economics cu AIS mai mare de 0,15;
- 2 articole în jurnale cotate Web of Science, toate cu scor relativ de influență și cu factor de impact nenul din care 1 articol în Core Economics ;
- Peste 30 de articole publicate în jurnale indexate în baze de date internaționale;
- 7 articole comunicate în cadrul unor conferințe internaționale și publicate în volume indexate ISI Proceedings.

Dintre lucrările științifice menționate, două au fost premiate în cadrul competiției desfășurate la nivelul PN III din 2020 și 2021. Rezultatele cercetărilor au fost recompensate cu Medalia de Argint la a 12-a ediție a salonului Euro Invent (European Exhibition of Creativity and Innovation) din anul 2020 și respectiv cu Diploma de merit și Medalia INVENTICA 2019, la Expoziția Internațională de Invenții „Inventica 2019”, organizată de către Institutul Național de Inventică de la Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași, România. De asemenea, două modele realizate în cadrul studiilor au fost brevetate și au primit certificate de înregistrare a obiectelor dreptului de autor și drepturilor conexe. În anul 2021, în urma colaborării dintre Universitatea Ștefan cel Mare Suceava și mediul de afaceri, am atras un contract de cercetare, în valoare de 12.000 de Euro. Scopul acestui proiect de cercetare este de a ajuta S.C. GEODEZIE CADASTRU MOLDOVA S.R.L. să-și conștientizeze propriul comportament financiar și de a identifica vulnerabilitățile economice, financiare, sociale și de mediu cu care se confruntă firma în prezent. În calitate de manager al proiectului de cercetare intitulat - *SISTEM INTEGRAT DE EVALUARE A ACTIVITĂȚII, PERFORMANȚEI ȘI RISCURILOR LA S.C. GEODEZIE CADASTRU MOLDOVA S.R.L.* voi urmări să consolidez relațiile cu mediul de afaceri și să atrag noi antreprenori care să fie dispuși să finanțeze rezultatele activității noastre de cercetare.

În cea de-a doua parte a tezei de abilitare, mai exact în **Capitolul III**, este prezentat planul de evoluție și de dezvoltare a carierei profesionale științifice și academice, respectiv direcții de cercetare/predare și moduri probabile de acțiune pentru punerea în practică a acestora, compatibile cu ariile de interes expuse anterior.

În ceea ce privește evoluția carierei universitare, în viitor îmi propun să mă focusez și mai intens pe cele două direcții care definesc activitatea unui cadru didactic universitar, adică, atât a activității de cercetare, cât și a activității de predare. Bineînțeles că îmi propun să continui formarea mea profesională tot în domeniul Contabilitate, de fapt acesta a și fost traseul meu profesional de la absolvirea studiilor de licență (Contabilitate și informatică de gestiune), master (Managementul Firmelor de Comerț, Turism și Servicii) și doctorat (domeniul Contabilitate). Acest traseu îl voi urma atât în cadrul Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava unde activez ca și cadru didactic la Facultatea de Economie, Administrație și Afaceri din anul 2007 până în prezent, dar și în cadrul firmei de servicii de contabilitate și consultanță S.C. RO.MAR CONSULTING & SERVICES S.R.L. pe care am înființat-o și o conduc din anul 2010 și a asociației nonprofit în domeniul educației și cercetării, „SMART RESEARCH CENTER (SMART-RC)” pe care o conduc în calitate de președinte din anul 2013.

Consider că experiența acumulată de-a lungul anilor atât în practica contabilă, cât și în activitatea universitară, îmi va fi de un real ajutor (în funcție și de tendințele care deja se resimt că vor produce transformări profunde la nivelul economiei globale) în depășirea obstacolele și rezolvarea problemelor cu care se va confruntă această profesie sub influențele digitalizării și a regândirii modului de comunicare cu părțile interesate, fiind convins că voi reuși să combin într-un mod cât mai fructuos competențele acumulate cu expertiza de care dispun. Mă voi implica în continuare în realizarea obiectivelor impuse în planul operațional al Departamentului de Contabilitate, Audit și Finanțe în ceea ce privește activitatea de cercetare, dar și în activitățile cu studenții și doctoranzii, precum și în intensificarea colaborărilor internaționale.

”Ștefan cel Mare” University of Suceava
Doctoral School of Socio-Human Sciences

SUMMARY OF THE HABILITATION THESIS

***RESEARCH REGARDING THE IDENTIFICATION AND
EVALUATION OF THE DETERMINANT FACTORS IN
INCREASING THE QUALITY OF INTEGRATED REPORTING***

Committee on the Economic Sciences and Business Administration
Habilitation Field: Accounting

**Candidate: Ciubotariu Marius-Sorin – Doctor since 2015 – Doctor
Diploma in Accounting Field**

SUCEAVA, 2021

SUMMARY

The habilitation thesis entitled “RESEARCH REGARDING THE IDENTIFICATION AND EVALUATION OF THE DETERMINANT FACTORS IN INCREASING THE QUALITY OF INTEGRATED REPORTING” presents the professional and research results that were obtained within the scientific and didactic activity in the field of “Accounting”. The first part of the thesis presents the main key concepts in the international literature that influence and impose integrated reporting (IR) as a useful tool that has the ability to optimize the communication between the reporting entity and its stakeholders. In this regard, the non-financial information related to the social, environmental and economic dimension that define IR has been subjected to a bibliometric and statistical analysis. Depending on the value and the magnitude of this information, it can contribute to increasing the quality of IR and to the opening of new research directions in order to ensure the sustainability of the business. The second part of the thesis presents the projections of the professional career development in the research and teaching activity, but also the possibilities of materialization and achievement of the established objectives.

The introductory part of the thesis presents the motivation that stands at the basis of initiating this approach in the scientific field of "Accounting" that is part of the fundamental field of "Economic sciences and business administration." Also, in this section, there are briefly presented the cause that led us to address this issue and that is the need to find reliable answers about the changes that will occur in the near future in the relationship between an economic entity and its stakeholders. In this context, RI has become a complex reporting system that has recently stood out and that has managed to stimulate the interest of the companies that are aware of the importance of social responsibility in the current economic context. In this regard, the quality assessment of IR that is made in order to determine the causal relationship with the sustainable need for financial information able to meet the highest level of stakeholders' requirements has become essential for any reporting entity that is listed on a stock exchange that operates in a regulated market. The introductory part is followed by the section that is dedicated to the scientific achievement, where the main research directions that were the basis for this thesis are presented: (1) *Mapping trends in integrated reporting research. A fundamental approach to the cluster method*; (2) *Bivariate sensitivity analysis of determinants in increasing the quality of integrated reporting*.

Chapter I, entitled: *Mapping trends in integrated reporting research. A fundamental approach to the cluster method* aims to identify the relationships of dependence and independence between the variables with a determinant role in the bibliometric analysis of the literature with the topic RI, business sustainability and CSR. In order to achieve the proposed goal, the following main objectives were established: conducting a bibliometric analysis using the method of clusters on the scientific papers that are indexed on the Web of Science (WoS) and SCOPUS platforms, having the aforementioned topic; identifying the correlations between the key concepts that underlie the sustainability of the business, but which are still unaddressed or little researched so far, bringing a relevant added value in the sustainable development of business models. *The obtained results* are materialized in the elaboration of a statistical model for evaluating the frequency and the links between the key concepts that are most often used in the analyzed papers, as well as for identifying the research niches that are still unexplored on the mentioned topic, but from the perspective of less well-founded clusters. The results that were obtained can be particularly useful for researchers who want to develop new approaches to research IR, sustainability and CSR themes, because with the help of the statistical model that is developed in this chapter, they can easily and certainly identify the links between key variables that significantly influence those three concepts.

Chapter II, entitled: *Bivariate Sensitivity Analysis of Determinants in Increasing the Quality of Integrated Reporting* aims to monitor the sensitivity of stakeholders' preference for integrated reporting quality (IRQ) depending on the industry of the reporting companies. To achieve this goal, our main objective was to develop a sensitivity analysis, using the most relevant financial and non-financial indicators required by stakeholders and adjusted by determinant factors in IRQ, such as social, natural, human and intellectual capital. Therefore, in order to materialize this objective, 10 research sub-objectives have been established, the most important of which are: the relationship between market share and IR; the importance of the efficiency of the resources that attracted by a company in determining the preference for IR; assessing the degree of financial independence and the congruence relationship of this indicator to the application of IR. The research focused on observational study, on consolidation of the databases and on statistical analysis of the aggregate economic indicators' trend that are reported through IR and are that selected in accordance with the research objectives, which stay at the basis of a dynamic series calculation algorithm that was applied on value levels.

The results that were obtained in *Chapter 2* consist in the conceptualization of a quality assessment model of IR that was developed considering a series of financial-accounting data (turnover; total non-current debt; equity; number of employees; value of intangible assets; goodwill; current and reported profit ROIC; ROE; financial profitability and gross commercial profitability) that was taken from the financial statements of the companies that

apply RI according to GRI standards, but also considering some non-financial data that was collected from the sustainability reports of the same companies (human, social and intellectual capital, environmental policies). The developed econometric model can be of real use for all categories of stakeholders, giving them the possibility to assess in a much more secure way the sustainability of these companies.

Considering the same thematic area, starting with 2015 (the year of obtaining the doctor title in Accounting) till now, I developed and published the following scientific papers:

- 3 books as a co-author: a treatise on the “*Basics of Accounting*” elaborated in collaboration with other colleagues from the accounting department, which was published by Accent Publishing House, Cluj-Napoca; a study on “*Accounting policies and practices applied in the aquaculture sector and fisheries*”, published in 2019 at the “Stefan cel Mare” University Press; a book on the “*Possibilities of development of entrepreneurship among the disabled persons*” published in 2019 at Stefan cel Mare” University Press.
- 6 articles in WoS rated journals, all with a relative influence score higher than 0.15 and a above zero impact factor, of which 3 in Core Economics with a AIS higher than 0.15;
- 2 articles in WoS listed journals, all with relative influence score and above zero impact factor, of which 1 article in Core Economics;
- over 30 articles published in journals that are indexed in international databases;
- 7 articles communicated within international conferences and published in indexed ISI Proceedings volumes.

Among the scientific papers abovementioned, one of them was awarded in the competition that was held at the PN III level in 2020 and 2021. The results of the research were awarded with Silver Medal at the 12th edition of the Euro Invent Salon (European Exhibition of Creativity and Innovation) in 2020 and respectively with the Diploma of Merit and the INVENTICA 2019 Medal, at the International Exhibition of Inventions “Inventica 2019”, organized by the National Institute of Inventions at the “Gheorghe Asachi” Technical University in Iasi, Romania. Also, two models that were developed during the studies were patented and received registration certificates for the copyright objects and of related rights. In 2021, as a result of the collaboration between Ștefan cel Mare University of Suceava and the business environment, we attracted a research contract worth of 12,000 Euros. The purpose of this research project is to help S.C. GEODEZIE CADASTRU MOLDOVA S.R.L. to become aware of its own financial behavior and to identify the economic, financial, social and environmental vulnerabilities that the company is currently facing. As the manager of the research project entitled – *INTEGRATED SYSTEM OF ACTIVITY, PERFORMANCE AND RISKS EVALUATION AT SC GEODEZIE CADASTRU MOLDOVA SRL*, I will seek to strengthen relation with the business environment and to attract new entrepreneurs who are willing to finance the results of our research activity.

In the second part of the habilitation thesis, more precisely in **Chapter III**, the plan for the evolution and development of the scientific and academic professional career is presented, respectively research / teaching directions and probable ways of action for their implementation, these being compatible with previously exposed areas of interest.

Regarding the evolution of the university career, in the future I intend to focus even more intensely on the two directions that define the activity of an university teacher: the research and the teaching activity. Of course, I intend to continue my professional training also in the field of Accounting, this being my professional path since bachelor degree (CIG), master (Management of Trade, Tourism and Services Companies) and PhD (Accounting). I will follow this path both within the Ștefan cel Mare University where I work as a teacher at the Faculty of Economics, Administration and Business from 2007 till now, within the accounting and consulting services company S.C. RO.MAR CONSULTING & SERVICES S.R.L., which I have founded and run since 2010 and within the non-profit association in field education and research, “SMART RESEARCH CENTER (SMART-RC)” which I lead as president since 2013.

I believe that the experience I have gained over the years, both in my accounting practice and in my university work, will be a real help to me (depending on the trends that are already expected to produce profound changes in the global economy) in overcoming obstacles and in solving the problems that this profession will face under the influences of digitalization and reformation of the way we communicate with stakeholders, being convinced that I will be able to combine my acquired skills with my the expertise in a fruitfully manner. I will continue to be involved in achieving the objectives that are set out in the operational plan of the Department of Accounting, Auditing and Finance in terms of research activity, but also in activities with students and PhD students, as well as in intensifying the international collaborations.